

ԳՐԱԿԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Աննա ՊԱՊՈՅԱՆ
Իրինա ԲՈՒՌՆԱԶՅԱՆ
Երևանի պետական համալսարան

ԱՍՏՎԱԾԱՅԻՆ ԲՆՈՒԹՅԱՆ ԽՆԴԻՐԸ Զ. ԱՓԴԱՅՔԻ ՊԱՏՄՎԱԾՔՆԵՐՈՒՄ

Սույն հոդվածը նվիրված է 20-րդ դարի ամերիկյան դասական գրականության ներկայացուցիչ Զ. Ափդայքի պատմվածքների վերլուծությանը: Պատմվածքների հիմքում ընկած է միջակայք, որտեղ աստվածային իմաստությունը միջնորդավորված չէ և միահյուսվում է իրականության հետ՝ դառնալով նրա անբաժանելի մասը: Պատմվածքների հերոսները փորձում են ընկալել իրենց շրջապատող աշխարհը մարդկային փոխհարաբերությունների միջոցով՝ գիտակցելով բարոյականության սկզբունքները և հաղթահարելով մեկուսացումը:

Բանալի բառեր. կրոնի ընկալում, աստվածային իմաստություն, հոգևոր իմաստավորում, շրջակա միջավայր, բարոյականություն, անհատականության ընկալում, օտարացման հաղթահարում, միջ, իրականություն

XX դարի առաջին կեսին ամերիկյան հասարակությունն անցավ երկու մեծ փորձությունների միջով՝ 30-ականների տնտեսական ճգնաժամն ու լճացումը և Երկրորդ համաշխարհային պատերազմը: Դրանք, անկասկած, իրենց կնիքը թողեցին քաղաքական, հասարակական, ինչպես նաև մշակութային կյանքի վրա: Քննադատները միակարծիք են, որ այս ժամանակաշրջանը համընկնում է ամերիկյան գրականության նահանջի տարիների հետ, և չնայած երկրում ամենուրեք տիրում էին հոռետեսական տրամադրություններ, այնուամենայնիվ Թ. Դրայզերը, Զ. Լոնդոնը և այլք ստեղծեցին մի շարք գլուխգործոցներ, որոնք դարձան ոչ միայն ամերիկյան, այլև համաշխարհային գրականության կոթողներ:

1950-ականների սկզբում նոր թափ առած հասարակական և քաղաքական շարժումները, սևամորթների պայքարը իրենց իրավունքների համար, ինչպես նաև ավելի ուշ Վիետնամում պատերազմի դեմ բողոքի ակտիվները խթանեցին գրական վերելքի մի նոր ավիք: Ու. Ֆոլքների, Է. Հեմինգուեյի, Վ. Սարոյանի և Զ. Ստայնբեքի գրական և գեղագիտական

հայացքները, ստեղծագործությունների գաղափարական հազեցվածությունն ու արտահայտչականությունը նրանց գրական ժառանգության անհերքելի առանձնահատկություններն են: Արվեստագետների այս սերունդը, անշուշտ, դարձավ ամերիկյան գրականության պատմության զարգացման հեռանկարների հիմնադիրը:

1960-ականներին Միացյալ Նահանգներում կարծես թե ավելի շատ երիտասարդներ ընթերցողի դատին են հանձնում իրենց ստեղծագործական առաջին փորձերը և հետզհետե համազգային ճանաչում ձեռք բերում: Եթե մինչ այդ գրողների գերակշռող մասը գրեթե անհայտ էր ընթերցողին, ապա այժմ Զ.Ափոյայքի, Զ.Չիվերի, թատերագիր Թ.Ուիլյամսի և այլոց լուսանկարները պարբերաբար հայտնվում են խոշորագույն պարբերականների էջերում: Այս հեղինակները ընթերցողին ներկայացան իբրև մի հզոր ուժ, որը կարողացավ դիմակայել բազմաբնույթ վայրիվերումներին, և որի միակ նպատակը դարձավ արվեստին ծառայելը:

Անհերքելի է այն փաստը, որ հասարակության մեջ արվեստագետի դերի ճանաչումը և կարևորումը նպաստում է հոգևոր կյանքի զարգացմանը և մարդասիրական արժեքների արմատավորմանը: Այսպիսով՝ գրական ասպարեզ եկող երիտասարդ գրողները լրջագույն պատասխանատվություն ստանձնեցին՝ հետևելու և զարգացնելու արդեն ձևավորված ավանդույթները:

Ամերիկյան գրականության դասականներից Զոն Ափոյայքը (1932-2009) հայտնի է գրական աշխարհին որպես «Կենտավոոս», «Ե՛կ ամուսնանանք» վեպերի, ինչպես նաև «Ճագարի մասին» եռագրության հեղինակ: Այս ուսումնասիրության նպատակն է անդրադարձ կատարել Զ. Ափոյայքի պատմվածքների ժողովածուներում հեղինակի կողմից առաջ քաշված խնդիրների ներկայացմանը և վերլուծությանը: Միևնույն ժամանակ հավելենք, որ նրա պատմվածքների ժողովածուները ժամանակակից ընթերցողների լայն շրջանակներին այդքան էլ ծանոթ չեն: Ինչպես ընթերցասերների, այնպես էլ գրականագետների ուշադրությունը սևեռված է ավելի խոշոր և հայտնի գործերի վրա, մինչդեռ լուրջ ստեղծագործական որոնումները, որոնք ակնհայտ են Ափոյայքի պատմվածքներում, ավելի ուշ սինթեզվում և կատարելագործվում են նրա վեպերում: Կարելի է վստահաբար ասել, որ Ափոյայքը դիտարկում է պատմվածքի ժանրը իբրև մի փորձարարական դաշտ, որը ընձեռում է ստեղծագործական մտքի զարգացման յուրօրինակ հնարավորություններ:

Գրական ասպարեզ իջնելով 1950-ականների վերջերին, լինելով դասական գրականության ավանդույթների գիտակն ու կրողը՝ Ափոյայքն առաջ է քաշում պահպանողական-գեղագիտական հայացքների կարևորությունը: Նրան հաջողվում է վերահաստատել գեղարվեստական արժեքների անսասանությունը, գրական ճաշակը և ստեղծագործության՝ իբրև մեկ օրգանական միասնության ընկալումը: Կարծես թե այս ամենը դուրս էր մղվել մոդեռնիզմի կամ ավանգարդիզմի միջոցով, և դասական

գրականության ավանդույթները մեկընդմիջտ մոռացվել էին: Ջ. Ափոյայքի նախորդների գրական որոնումներն ուղղված էին գեղագիտական ամբողջականության ավանդական ընկալման հաղթահարմանը, ինչպես նաև Մեծ գրականության ավանդների վերացմանը: Այդ իսկ պատճառով Ափոյայքը կարծում է, որ իր ստեղծագործական առաքելությունն է պահպանել այդ ավանդույթներն ու կանխել քայքայող միտումների ակնհայտ ազդեցությունը գրականության վրա:

Ափոյայքն ըստ էության ցանկանում է ստեղծել գեղագիտական առումով պահպանողական գրականություն, սակայն այն պետք է լինի ժամանակին համահունչ: Նրա աշխարհայացքի առանցքային և կենտրոնական ուժը կրոնի ընկալումն է: Բողոքականությունը անառարկելի ազդեցություն է թողել նրա գրական ստեղծագործությունների վրա: Հեղինակն անընդմեջ զուգահեռներ է անցկացնում իր հերոսների անհատականության և աստվածաշնչյան Ադամի նախաստեղծ կերպարի միջև: Ափոյայքի ստեղծագործությունների հերոսներից յուրաքանչյուրը նորովի է վերապրում Ադամի ճակատագիրը: Նրանցից մի քանիսը կանգ են առնում ճանապարհի կեսին՝ չկարողանալով իրենց մեջ ուժ գտնել հաղթահարելու սեփական մեղսավորությունը, իսկ մյուսները, գնալով մինչև վերջ, անցնում են ապաշխարանքի և հնազանդության ճանապարհը: Սակայն նրանք բոլորն էլ զգում են, որ աստիճանաբար կորցնում են հոգևոր կապը Աստծու հետ: Մարդու բանականությունը հետզհետե հեռանում է աստվածային իմաստությունից, առանձնանում և մեկուսանում է՝ մղելով նրան ոչ թե բացարձակ արժեքների ու ճշմարտության, այլ զուտ մարդկայինի: Ափոյայքի հերոսները նույնպես զուրկ չեն այդ գայթակղությանը տրվելու ցանկությունից:

Ափոյայքը վստահ է, որ Վերածննդի հումանիզմը նպաստել է այդ օտարման գործընթացին՝ սերմանելով մարդու մեջ գոռոզություն, ինչպես նաև սեփական «ես»-ի անվերապահ ճշմարտացի լինելու գիտակցություն /Hamilton, Hamilton, 1970: 73/: Անհատը կորցրել է աշխարհը որպես Աստծու խոսք ըմբռնելու և աստվածայինի դրսևորումը ընկալելու ունակությունը: Ասվածի լավագույն ապացույցներից է «Փրկարարը» պատմվածքի գլխավոր հերոսը, որը սրտնեղում է այն փաստից, որ մարդիկ ամեն օր գալիս են լողափ և չեն ընկալում ծովը որպես աստծու պարգև. այն դարձել է նրանց համար պարզապես ջրի հսկայական զանգված /Spdike, 2013: 159/: Երևույթներն ու առարկաները, որոնք նախկինում ծառայել են իբրև սուրբ հայտնության խորհրդանիշներ, ժամանակակից աշխարհում կորցնում են իրենց նվիրական և առեղծվածային իմաստը, իսկ ծեսերն ու արարողությունները, որոնց միջոցով մարդիկ հաղորդակցվել են Աստծու հետ, տեղի են ունենում առանց հոգևոր իմաստավորման: «Երջանկության գագաթին» պատմվածքում տոնածառը և Սուրբ Ծննդյան տոնի զարդարանքները այլևս չեն հիշեցնում մարդկանց Քրիստոսի ծնունդի մասին, որոնք ընկալվում են իբրև սովորական ու «առօրեական»:

Սուրբ հայտնության նկատմամբ մարդկանց վերաբերմունքի փոփոխությունը արտացոլվեց նաև Աստծու տաճարի ընկալման մեջ: Եկեղեցին այլևս մարդկանց համար Աստծո տաճար չէ, այլ ընդամենը ճարտարապետական մի կառույց, այն էլ՝ ոչ միշտ «հաջողված»: «Բուլղարացի բանաստեղծուհին» պատմվածքի հերոս Բեքը մտովի համեմատում է իրենց տեղանքի եկեղեցին խոզանոցի կամ հավաքնի հետ /Updike, 2013: 238/: Իսկ «Ձնահողմ» պատմվածքում եկեղեցին պարզապես «կորել-մոլորվել» է Նյու Յորքի Մանհեթենի երկնաքերների մեջ /Updike, 2013: 52/:

Մարդը կարծես ունայն իմաստության և կոլեկտիվ գիտակցության պատանդ է դառնում: Սա է պատճառը, որ նա կորցնում է իր անհատականությունը և դառնում է կարծրատիպ, «ամբոխի մարդ»: Ափդայքը վըստահ է սրանում և փորձում է ապացուցել իր մտքի ճշմարտացիությունը «Փրկարարը» պատմվածքում, որի հերոսը բարձրադիր կետից հետևում է լողափի մարդկանց, և նրան չի հաջողվում տեսնել որևէ անհատականության /Updike, 2013: 83/:

Օտարվելով աստվածայինից, ինչպես նաև իր շրջապատից՝ մարդը հայտնվում է սեփական կրքերի ու ցանկությունների ճիրաններում: Մարդկանց միջև հարաբերությունները ենթարկվում են արմատական փոփոխությունների և դառնում են շահադիտական ու կարող են շատ հեշտ փլուզվել: Այդ պատճառով է, որ Ափդայքն մի շարք պատմվածքներում ընդգծված անդրադառնում է ընտանեկան կապերի խզման և անհավատարմության թեմային:

«Ձնահողմ», «Թանկագին Ալեքսանդրոս», «Մեդալի չորս կողմերը», «Հյուրանոցային համար Հոռնում» պատմվածքներում Ափդայքի հերոսներից գրեթե յուրաքանչյուրը առնվազն ենթագիտակցորեն անկում է ապրում, ինչը խորապես նպաստում է անհատականության քայքայմանը: Այդ հերոսները փորձում են հաղթահարել սեփական գոռոզությունը և մեծամտությունը, որոնք իրենց դժբախտությունների պատճառներն են: Ափդայքի հերոսների մեծ մասի համար համամարդկային արժեքները և քրիստոնեական բարոյախոսության նորմերը՝ իբրև աստվածային իմաստության արտացոլում, դառնում են առանցքային: Հեղինակը վստահ է, որ այդ արժեքներին հետևելը և գայթակղությունից ու շահադիտական մղումներից հրաժարվելը մարդու հոգու փրկության և հոգևոր անկումից խուսափելու միակ ու ճշմարիտ ճանապարհն է:

Սակայն հետևելով բարոյականության հրամայականներին՝ մարդը զերծ է մնում եսամոլական մղումներից, բայց միևնույն ժամանակ հեռանում է իրական աշխարհից: Այստեղ նույնպես նրան սպասում են հիասթափություններ, քանի որ բարոյականը շատ հաճախ չի համընկնում մարդ-արարածի էությանը և նրա բնագրային մղումներին, և Ափդայքի հերոսները հայտնվում են հոգևորի ու մարմնականի միջև մղվող հավերժական պայքարի կիզակետում:

Ակնհայտ է, որ Ափղայքի «Մեղայի չորս կողմերը» պատմվածքի հերոսները հենց այս պայքարի թո՛ւ ու բո՛հի մեջ են: Տրիստանը՝ պատմվածքի գլխավոր հերոսներից մեկը, հրաժարվում է սիրուց և ուղղորդվում է պարտքի զգացումով. նա վեր է դասում հավերժականը զգացմունքայինից: Ինչպես այս պատմվածքի հերոսը, այնպես էլ «Ձնահողմ» պատմվածքի հերոս Ռիչարդը խստորեն հետևում է բարոյական հրամայականներին, սակայն դա նրանց չի պարզևում հոգևոր հանգստություն: Սրանից գատ՝ այս ամենն ավելի շատ շփոթություն և լարվածություն է առաջացնում նրա և նրան շրջապատող մարդկանց կյանքում:

Նման իրավիճակը Ափղայքի պատմվածքներում հաճախ հանգեցնում է փակուղու: Նրան շրջապատող աշխարհը միանգամայն սառն անտարբերություն է դրսևորում ոչ միայն մարդկայինի, այլև բարու և չարի հանդեպ: Ափղայքի հերոսների աշխարհը երբեմն անընկալելի է: Անցողիկի, նյութականի ու մարմնականի պաշտամունքը մարդուն ստիպում է մեղք գործել: Ափղայքը պակաս մեղք չի համարում նաև մարդու՝ բնությունից վեր դասվելը, երբ վերջինս փորձում է բնությանը հակադրել իր հոգևոր կատարելիությունը: Այս ամենը հանգեցնում է անելանելի իրավիճակի, երբ մարդը մեծամտանալով փաստորեն մեղք է գործում: «Դոկտորները և ուսմունքները» պատմվածքի մեջ Բերթոնը սարսափում է, երբ համոզվում է՝ իրեն շրջապատող ամեն իր խոչընդոտում է իրականության հետ հաշտվելուն: Ի վերջո հերոսը գալիս է այն համոզմունքի, որ յուրաքանչյուր իր ապրում է մեկուսի կյանքով և կապ չունի մարդու հոգևոր մղումների հետ /Updike, 2013: 319/: Այդ նույն պատմվածքում բժշկուհին բողոքում է կղզու անշնորհակալ ու անքաղաքակիրթ տեղաբնակներից: Այդ մարդկանց միակ մեղքն ըստ էության այն է, որ նրանք ավելի մոտ են բնությանը: Ավելի ճիշտ կլինի ասել, որ նրանք հենց իրենք են բնությունը, և նրանց կենսակերպը հակասում է քրիստոնյաների բարոյագիտական և ռացիոնալ կենսակերպին: Ափղայքը փորձում է իր ընթերցողին հաղորդել իր այն համոզմունքը, որ կղզեբնակներին ստորին էակներ համարելու փորձը ըստ էության մեծամտության դրսևորում է:

Ափղայքն իր ընթերցողի մեջ փորձում է կարծիք ձևավորել, որ սատանան խավարի ուժ է. նա ունակ է մարդկանց ներշնչել, որ իրականությունն անկատար է, և թշնամանքն ամենուրեք է: Տվյալ դեպքում խավարի ուժի դերում հանդես է գալիս բժշկուհին. նա չարախոսում է տեղաբնակներին, փորձում է համոզել պատմվածքի հերոսներից մեկին՝ Ռալֆին, որ այդ «վայրի ցեղի» մարդիկ վտանգ են ներկայացնում նրա ընտանիքի համար /Updike, 2013: 497/: Ի վերջո նրան հաջողվում է Ռալֆի մեջ սերմանել ռասայական ատելություն տեղաբնակների հանդեպ:

«Կաղը, վաղը, վաղը և այդպես շարունակ» պատմվածքի հերոսի՝ գրականության ուսուցիչ Մարկի վրա նմանատիպ ազդեցություն է ունենում նրա գործընկեր Սթրանքը, որը ներշնչում է նրան այն գաղափարը, որ աշխարհը թշնամաբար է տրամադրված մարդու հանդեպ: Նրան հա-

ջողվում է անգամ համոզել Մարկին, որ գեղեցիկ մի աղջնակի գրած սիրային խոստովանությունն ընդամենը չար կատակ է: Ավելի ուշ Մարկն անվանում է Սթարքին «գահավիժած հրեշտակ»՝ դրանով իսկ ակնարկելով նրա սատանայական էությունը /Updike, 2013: 276/: Սթարքին հաջողվում է ստիպել Մարկին անտեսել սեփական զգացմունքները և գործել «սառը բանականությամբ»: Այս բոլոր «բանական» եզրահանգումները իրենց էությամբ դիվային են և ամբողջապես հակառակվում են աստվածային բնությանը՝ դարձնելով մարդուն սեփական «ես»-ի գերի:

Ափդայքն իր ընթերցողին փորձում է ներկայացնել այն գաղափարը, որ աշխարհը թշնամաբար է միայն այն մարդկանց նկատմամբ, որոնք փորձում են հակադրվել իրենց շրջապատող աշխարհին: Այդպիսին է Չարլիի պահվածքը «Կոկորդիլոսներ» պատմվածքում:

«Կոկորդիլոսներ» պատմվածքի հերոս Չարլին, շրջապատված իր ընկերներով, ամեն գնով ձգտում է դառնալ և լինել նրանց աշխարհի մի մասը: Այս պատմվածքում Ափդայքը փորձում է ապացուցել, որ անհատն ավելի հեշտ է հակառակվում աշխարհին, երբ ինքը գտնվում է «ընդհանուրի մեջ» /Burchard, 1971: 47/: Այսպիսով՝ Չարլիի համար ընկերներն անհրաժեշտ են որպես հենարան՝ փորձելու ինչ-որ կերպ հակադրվել իրականությանն ու աշխարհին:

«Թռիչք» պատմվածքի հերոս Ալենը նման «հենարանի» կարիք չի զգում: Կրոնական և բարոյական որևէ սկզբունք անընդունելի է նրա համար, և նա «վստահում է միայն ինքն իրեն» /Burchard, 1971: 103/: Ալենը պարզապես աթեիստ է, որը փորձում է ցույց տալ, որ ինքը «միայնակ պայքարող է», այլ ոչ թե ընդհանուրի մաս: Սակայն աշխարհում կան բազմաթիվ աթեիստներ, հետևաբար դա միայն թվացյալ «մեկուսվածություն է», և այս ընդվզումը կարելի է ավելի շուտ դիտել որպես աշխարհից զատվելու ձգտում:

Այս կերպարի միջոցով հեղինակը փորձում է ներշնչել ընթերցողին, որ մարդը հայտնվում է մեղքի ճիրաններում, եթե անգամ անշեղորեն հետևում է բարոյական և բարոյագիտական հրամայականներին: Բարոյագիտությունը, ըստ Ափդայքի, ունի ոչ թե աստվածային, այլ մարդկային ծագում և այդ պատճառով կարող է երբեմն անհուսալի «խորհրդալատու» լինել: Ափդայքին հաջողվում է ելք գտնել ստեղծված իրավիճակից Ս. Կիերկեգորի մտքերում, ում անունը նա հաճախ հիշատակում է «Փրկարարը» պատմվածքում:

Ափդայքը ևս այն կարծիքին է, որ «ընդհանուրը սահմանափակված է» Աստծով, և մտահղացումները երբեմն անընկալելի են: Այսպիսով՝ աշխարհը՝ որպես Աստծո մտահղացում, նույնպես անընկալելի է մարդու համար: Արդյոք սա նշանակո՞ւմ է, որ անհատը, ինչպես Սարտրի հերոսները, ապավինելով միայն իրենց, ճանապարհ են հարթում դեպի շրջապատող դատարկությունը: Հենվելով Ս. Կիերկեգորի գաղափարների վրա՝ Ափդայքը միևնույն ժամանակ համոզված է, որ մարդը ձեռք է բե-

րում սեփական «ես»-ը միայն հավատքի միջոցով, եթե անգամ այն թվում է անընկալելի և ոչ ռացիոնալ: Հեղինակը կարծում է, որ Աստվածային կամքի ընկալումը, իրական խոնարհության հասնելը սեփական «ես»-ի սահմանափակվածությունը հաղթահարելու միջոցներ են: Դա ենթադրում է նաև, որ մարդը պետք է ոչ թե գնահատի իրեն շրջապատող իրերն ու երևույթները, այլ անվերապահորեն ընդունի դրանք՝ որպես աստվածային կամք կամ «արարման հրաշք» /Burchard, 1971: 81/:

«Վաղը, վաղը, վաղը և այդպես շարունակ» պատմվածքում գրականության ուսուցիչ Մարկ Փրոսերը մտորում է Շեքսպիրի ստեղծագործություններում ակնհայտ էվոլյուցիայի մասին: Մարկը կարծում է, որ Շեքսպիրի ողբերգությունների մռայլությունը փոխարինվում է նրա՝ ավելի ուշ շրջանի պիեսներում առկա լավատեսությամբ: «Նրա վերջին պիեսները խորհրդանշական են, - գրում է Փրոսերը,- հիմնականում անամպ են, կարծես նրան հաջողվել է ճեղքել-անցնել այլանդակ իրականության միջով դեպի գեղեցիկ թագավորություն» /Updike, 2013: 614/:

Հերոսի այս միտքն իրապես շատ կարևոր է Ափոյաքի՝ իրական անհատականության ընկալման համար: Գլխավոր հերոսի շուրթերով հեղինակն իր ընթերցողին է հայտնում մարդու և աշխարհի միջև փոխհարաբերությունների մասին իր առանցքային գաղափարը: Ակնհայտ է, որ Մարկ Փրոսերը մտորում է ոչ այնքան Շեքսպիրի մասին, որքան ինքն իր և ընդհանրապես անհատականության մասին:

Բեկում է տեղի ունենում նաև պատանի Դեյվիդ Քերնի՝ «Աղավնու փետուրները» պատմվածքի հերոսի կյանքում: Դեյվիդի սխալն այն է, որ նա փորձում է հասկանալ աշխարհը մարդկային պատկերացումների միջոցով: Պայծառացումը տեղի է ունենում սպանված աղավնու փետուրների գեղեցկությամբ հիանալու պահին: Դեյվիդին թվում է, որ այդ պահին Բարձրյալը աղավնու փետուրների միջոցով շոյեց իր ձեռքերի ավերը: Հերոսը հասկանում է, որ աստվածայինը տարբերվում է մարդկայինից, և անհրաժեշտ է խոնարհաբար ընդունել այն միտքը, որ անքննելի է Աստծու ուղին: Միաժամանակ գիտակցում է՝ դրանով ճանապարհ է բացվում՝ հաղթահարելու օտարացումը և ընկալելու իրական կյանքը:

Ամփոփելով Ափոյաքի պատմվածքների այս շարքը՝ պարզ է դառնում, որ նրանց հիմքում ընկած է միֆականը: Սակայն, ի տարբերություն Ջոյսի և Ֆոլքների, Ափոյաքը դիտարկում է միֆը իբրև հայտնություն, որտեղ աստվածային իմաստությունն ի հայտ է գալիս չմիջնորդավորված: Հենց այդ միֆականի առկայության շնորհիվ է, որ Ափոյաքի հերոսների համար Աստվածն ավելի մոտ է, քան իրենց շրջապատող մարդիկ: Աստվածայինի կապը միֆական ակունքների հետ Ափոյաքի պատմվածքների հիմնական գաղափարական առանձնահատկությունն է. միֆականը թաքնված է ոչ միայն այս հերոսների մեջ, այլև բոլոր այն իրադարձություններում, որոնք ուղեկցում են իր հերոսներին: Ափոյաքի պատմածք-

ները վառ ապացույցն են այն համոզմունքի, որ միջականը միաձուլվում է իրականությանը և դառնում է վերջինիս անբաժանելի մասը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Burchard R. John Updike: yea sayings. Carbondale: South Illinois University Press, 1971.
2. Hamilton A., Hamilton K. The Elements of John Updike. Michigan: William B. Eerdmans Publishing Co., Grand Rapids, 1970.
3. Updike J. The Selected Stories. Ed. by Ch. Carduff. New York: LOA, 2013.
4. Мендельсон М. Духовный кризис буржуазного общества и художественная проза. Москва: Наука, 1973.
5. Мулярчик А. Спор идет о человеке. Москва: Наука, 1985.
6. A Time of Harvest. American Literature 1910-1960. Ed. with an Introduction by Robert E. Spiller. Hill & Way, 1962.

Ա. ՓԱՓՅԱՆ, Ի. ԲՈՐՆԱԶՅԱՆ – *Проблема божественной природы в рассказах Дж. Апдайка.* – Данная статья посвящена ряду рассказов классика американской литературы XX века Дж. Апдайка. В основе этих рассказов лежит мифическое, в котором божественная мудрость непосредственна и, сливаясь с реальностью, становится ее неотъемлемой частью. Герои рассказов пытаются концептуализировать окружающий мир посредством человеческих взаимоотношений, осмысления принципов нравственности и преодоления отчужденности.

Ключевые слова: восприятие религии, божественная мудрость, духовное осмысление, окружающий мир, нравственность, восприятие индивидуальности, преодоление отчужденности, миф, реальность

A. PAPOYAN, I. BURNAZYAN – *The Issue of Divine Nature in J. Updike's Short Stories.* – The paper is an attempt to discuss a number of short stories by American 20th century writer J. Updike. The author tries to restore and save the traditions of classical American literature. The myth in which divine wisdom is not mediated and is strongly fused with the reality is the core idea of these short stories. The heroes try to conceptualize the surrounding world through human relations, reflection of morality and overcoming of estrangement.

Key words: perception of religion, divine wisdom, spiritual conceptualization, surrounding world, morality, perception of individuality, overcoming of estrangement, myth, reality

Ներկայացվել է՝ 24.09.2019

Երաշխավորվել է ԵՊՀ Անգլերենի թիվ 2 ամբիոնի կողմից
Ընդունվել է տպագրության՝ 20.11.2019